בְּהִלָּכָתָהּ בִּדְקְדּוּק וּבְטָעֲמִים, אֲפִלּוּ הָכִי (ז) יִקְרְאוּ (ג) בַּתּוֹרָה בִּבְרָכָה (ח) בְּהִלָּכָתָהּ. (וּמַפְטִירִין בַּנָּבִיא. וְעַיֵּן בְּסָמוּךְ רֵישׁ סִימָן קמ"ג):

קמג דִּין אִם נִמְצֵאת סֵפֶר תּוֹרָה מֻטְעֶה, וְיֶתֶר דִּינֵי הַסֵּפֶר. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א [א]אֵין קוֹרִין בַּתּוֹרָה (א) * בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה (ב) גְּדוֹלִים (ג) בְּנֵי חוֹרִין, וְאִם (ד) [ב]הִתְחִילוּ בַּעֲשָׂרָה (ה) * וְיָצְאוּ מִקְצָתָן, (ו) גּוֹמְרִים: **ב** [ג]אִם כָּתְבוּ כָּל חֲמֵשׁ לְבַדּוֹ [ד]אֲפִלּוּ בְּגִלְיָלָה כְּסֵפֶר תּוֹרָה, (ז) * אֵין קוֹרִין בּוֹ, עַד שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁים תְּפוּרִים בְּיַחַד. הַגָּה: וְהֵם כְּתוּבִים בִּגְלִילָה כְּסֵפֶר תּוֹרָה, (ח) אֲבָל בְּחֲמִשִּׁים שָׁלָנוּ, אֲפִלּוּ כָּל חֲמִשָּׁה סְפָרִים בְּיַחַד (ט) אֵין לְבָרֵךְ (ג) עֲלֵיהֶם (מרדכי סוף פרק הנזקין (גיטין פ"ה סי' מו) וסוף פרק הקומץ (מנחות פ"ג סי' תתקסח) ותשובת הרמב"ן (המיוחסות) סימן קפ"ז וקצ"ט ורבי ירוחם נתיב ב' חלק (ב') [ג'] ואגור (סי' קפ"ו) בשם שבולי הלקט (סי' קפ"ו) ומהרי"ק שורש ס"ח והכל בו (סי' כ) (ומגיד משנה) [מגדל עוז] פרק ט' מהלכות ספר תורה (ד"ה וגיטין)). וּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ סֵפֶר תּוֹרָה וְאֵין שְׁלִיחַ צִבּוּר הַבָּקִי בְּנִגּוּנָהּ בְּעַל פֶּה, רָאִיתִי נוֹהֲגִים שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר קוֹרֵא מִן הַחֲמִשָּׁה בִּנְקִיּוּד (י) וְהָעוֹלֶה קוֹרֵא (ג) אַחֲרָיו מִן הַסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר: **ג** [ה]אֲפִלּוּ בַּכְּפָרִים (יא) שֶׁאֵין נִמְצָא לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה כָּשֵׁר, (יב) אֵין

א [א] מְגִלָּה (כ"ד) [כ"ג] (ע"ב). **ב** [ב] יְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ד ה"ד). **ג** [ג] גִּטִּין ס' (ע"א). **ד** [ד] רַשִׁ"י שָׁם (ד"ה בתומשין). **ה** [ה] תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א סי' תפז) וְהָרֹא"ש (בתשובה כלל ג סי' ח).

בֵּאוּר הַיּוֹשֵׁב

בַּחֲטָף בְּחֹלֶם בְּצֵרֵי, מְחֻזָּרִין אוֹתוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א):

ב (ג) **בַּתּוֹרָה.** וְנִרְאֶה לִי דְּהַיְנוּ דַּוְקָא לְאַהֲרֹן הֵרֶן רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא קָרָא הָאַלָּ"ף, אוֹ יְהוּדִים יְהוּדִיִּים וְכַיּוֹצֵא, אֲבָל אִם טָעָה בְּטָעוּת שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן כְּגוֹן שֶׁבִּמְקוֹם חֶלֶב קוֹרֵא חֹלֶב וְכֵן בְּמָקוֹם זָכָר קוֹרֵא זְכַר וְאֵין שָׁם יוֹדֵעַ שֶׁיּוֹכֵל לְהַחֲזִירוֹ מִטָּעוּתוֹ, פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מְבָרְכִין בַּתּוֹרָה וְאֵין מַפְטִירִין בַּנָּבִיא. פְּרִי חָדָשׁ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אוֹת אוֹ תֵּבָה, וְהֵבִיאוֹ הָאֵלָיָה רַבָּה (סק"א): **ב** (ז) **יִקְרְאוּ בַּתּוֹרָה בִּבְרָכָה.** כְּלִי נְגוּן הַטְּעָמִים. וּמַשְׁמַע מִכָּאן (ט) אֲחֵרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ כְּלָל וּבְוַדַּאי יִטְעוּ גַּם בְּכָמָה טָעֲיוֹת שֶׁהָעִנְיָן מִשְׁתַּנֶּה עַל יְדֵי זֶה, אֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירוּ לָהֶם לִקְרוֹת וּבֵרְכָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְבַּטֵּל הַקְּרִיאָה לְגַמְרֵי, וְהַפְּרִי חָדָשׁ חוֹלֵק בָּזֶה וְכָתַב דְּכֵיוָן שֶׁיִּטְעוּ בְּטָעֲיוֹת שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן, כְּמוֹ שֶׁבִּמְקוֹם חֶלֶב קוֹרֵא חֹלֶב אוֹ מִזֶּכָר לְזָכָר, וְאֵין שָׁם יוֹדֵעַ שֶׁיּוֹכֵל לְהַחֲזִיר הַקּוֹרֵא מִטָּעוּתוֹ, פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מְבָרְכִין בַּתּוֹרָה וְאֵין מַפְטִירִין בַּנָּבִיא, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א) שֶׁגַּם הוּא מְצַדֵּד כֵּן, וְדַעְתּוֹ דְּיֵשׁ לִקְרוֹת בְּלֹא בְּרָכָה: **(ח) בְּהִלָּכָתָהּ.** וְאִם יֵשׁ שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ עַל כָּל פָּנִים לִקְרוֹת הַטְּעָמִים מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ, יִקְרָא זֶה מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ לִפְנֵי הָאִישׁ הַקּוֹרֵא בַּסֵּפֶר תּוֹרָה לְהוֹרוֹת הַדֶּרֶךְ בִּנְקֻדּוֹת וּטְעָמִים כָּרָאוּי, וְהַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ לֹא יִקְרָא בְּקוֹל רָם, רַק כְּדֵי שֶׁיִּהְא נִשְׁמָע לְהַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה [לְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים]:

א (א) **בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה.** דְּהוּא דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה וְאֵינוֹ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, דִּכְתִיב (ויקרא כב לב) 'וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וְאֶתְיָא בִּגְזֵרָה שָׁוָה דְּתוֹךְ תּוֹךְ, כְּתִיב הָכָא 'בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וּכְתִיב הָתָם (במדבר טז כא) 'הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת', וְאֵין עֵדָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה: **(ב) גְּדוֹלִים.** לְאַפּוּקֵי קְטַנִּים שֶׁהֵם פְּחוּתִים מִשֶּׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד. אַף עַל גַּב דְּקָטָן מַשְׁלִים לְמִנְיַן שִׁבְעָה, כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן רפ"ב סָעִיף ג', מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה: **(ג) בְּנֵי חוֹרִין.** לְאַפּוּקֵי עֲבָדִים: **(ד) הִתְחִילוּ בַּעֲשָׂרָה וְכוּ'.** וְאִם הִתְחִיל רַק בְּרִבּוּי לְבַד, לֹא הָוֵי הַתְחָלָה בָּזֶה [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א)]: **(ה) וְיָצְאוּ מִקְצָתָן.** וּבִנְשְׁתַּיְרוּ רֻבָּן, דְּהַיְנוּ שִׁשָּׁה, סָגֵי, וְלֹא בָּעֵינַן רֻבָּא דְּמִנְכַּר. וְעַל הֵיוֹצִיאֵין נָאֱמַר (ישעיה א כח) 'וְעֹזְבֵי ה' יִכְלוּ', וְאֵף בֵּין גַּבְרָא לְגַבְרָא אָסוּר, וְכִי מַתְּרִי לָצֵאת בֵּין גַּבְרָא לְגַבְרָא הַיְנוּ דַּוְקָא בְּנִשְׁאֲרוּ עֲשָׂרָה [אֲחֵרוֹנִים]: **(ו) גּוֹמְרִים.** הַיְנוּ בְּחֹל כָּל הַשִּׁלְשָׁה וּבְיוֹם טוֹב חֲמִשָּׁה וּבְשַׁבָּת כָּל הַשִּׁבְעָה קְרוּאִים, (ז) אֲבָל לֹא יוֹסִיפוּ עַל זֶה, (ח) וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ שֶׁאַחַר הַקְּרִיאָה, (ג) אֲבָל לְמַפְטִיר לֹא יִקְרָא, דְּהוּא עִנְיָן אַחַר וְלֹא נִגְרַר בָּתַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַפְטִיר אַחַר דְּבַּנָּבִיא, (ד) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁמִּכָּל מָקוֹם טוֹב לוֹמַר הַפְּטָרָה בַּנָּבִיא בְּלֹא בְּרָכוֹתֶיהָ. וּבַהַפְטָרָה נַמִּי דִּינָא הָכִי, (ה) דְּאִם הִתְחִילוּ בְּרָכוֹת שֶׁל הַפְּטָרָה בַּעֲשָׂרָה וְיָצְאוּ מִקְצָתָן, גּוֹמְרִין לוֹמַר הַהַפְטָרָה עִם בִּרְכוֹתֶיהָ שֶׁאַחַר כָּךְ **ב** **(ז) אֵין קוֹרִין בּוֹ.** מִפְּנֵי (ו) כְּבוֹד הַצִּבּוּר: **(ח) אֲבָל בְּחֲמִשִּׁים שָׁלָּנוּ וְכוּ'.** דְּהָא אֵינָן בִּגְלִילָה וְכֵן אֵינָן תְּפוּרִין בְּגִידִין וְלֹא בְּקֻלָּף וְכָל דִּין סֵפֶר תּוֹרָה: **(ט) אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם.** וּבִישׁוּב שַׁאֵין לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה, (ז) נָכוֹן לִקְרוֹת בְּחֲמִשִּׁין בְּלֹא בְּרָכָה, שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת קְרִיאָה, (מ) וְלֹא יִקְרָא לְהָעוֹלִים בְּשֵׁם כְּמוֹ שֶׁהַמִּנְהָג לְסֵפֶר תּוֹרָה, אֶלָּא הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יִקְרָא הַכֹּל בְּקוֹל רָם לִפְנֵיהֶם: **(י) וְהָעוֹלֶה קוֹרֵא.** וְהָאִידְנָא (ט) נוֹהֲגִים שֶׁאֶחָד קוֹרֵא מֵהַחֻמָּשׁ בִּלְחַשׁ וְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר קוֹרֵא אַחֲרָיו מִסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁאֵין יוֹדְעִין לִקְרוֹת בִּנְגוּן וּטְעָמִים וַאֲפִלּוּ מַקְרִין אוֹתָם, לָכֵן מַקְרִין לְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר: **ג** **(יא) שֶׁאֵין נִמְצָא לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה כָּשֵׁר.** הַיְנוּ (י) בֵּין חֲמִשָּׁה הָעֲשׂוּיִים בְּגִלְיָלָה הַנִּזְכָּר בְּסָעִיף ב', וּבֵין סֵפֶר תּוֹרָה שְׁלֵמָה אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּסוּל: **(יב) אֵין מְבָרְכִין עָלָיו.** זְהוּ דַּעַת הַמְחַבֵּר דַּאֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחַק אֵין לְבָרֵךְ, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ד' בְּהַגָּה בְּסוֹפוֹ דְּהָבִיא בָּזֶה שְׁתֵּי דֵּעוֹת, וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כט):

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה וְכוּ'.** עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם בְּלָל ל"א סָעִיף י"א **שֶׁנִּסְתַּפֵּק אִם יֵשׁ אִיזֶה בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ הַקְּרִיאָה, אִם מֻתָּר לִקְרוֹת עוֹד הַפַּעַם בִּשְׁבִילָם, דְּאֶפְשָׁר דִּלְמָא תִּקְּנוּ אֶלָּא כְּשֶׁכָּל הָעֲשָׂרָה הֵם חַיָּבִין בִּקְרִיאָה, וְהָרַאֲנִי גָּדוֹל אֶחָד שֶׁמִּפְּרָשׁ בְּרֵ"ן** רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּמְגִלָּה (ג. ד"ה אמר רב) בְּסֻגְיָא דִּמְגִלָּה בִּזְמַנָּהּ קוֹרִין בְּיָחִיד, **דְּבִרְבָּן שֶׁלֹּא קָרְאוּ סָגֵי** עַיֵּן שָׁם:

* **וְיָצְאוּ מִקְצָתָן גּוֹמְרִים. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ה) **דְּהַיְנוּ כָּל הַשִּׁבְעָה קְרוּאִים,** וְהוּא מֵהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"א) בְּשֵׁם הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה (תפילה פ"ח ה"ו), וְעַיֵּן בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה שֶׁכֵּן הוּא מְצַדֵּד בְּמַסְקָנָא אַף דִּבְתְחִלָּה מְסַפְקָא לֵהּ עַיֵּן שָׁם וְאַחֲרָיו נִמְשְׁכוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים, **אֲכָן בְּאֶשְׁכּוֹל מְצָאתִי שֶׁכָּתַב לְהַפּוֹךְ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ** בְּהִלְכוֹת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, **וְכֵן בְּקְרִיאַת הַתּוֹרָה אוֹתוֹ שֶׁהִתְחִיל לִבְרֹךְ קוֹרֵא וְגוֹמֵר וּמְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁבֵּינְתַיִם יָצְאוּ מִקְצָתָן כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּעֲשָׂרָה, אֲבָל אֲחֵרִים שׁוּב אֵין מְבָרְכִין בַּתּוֹרָה** כֵּיוָן דְּאֵין כָּאן עֲשָׂרָה, **עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ב * **אֵין קוֹרִין בּוֹ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ז). **וְאִם רוֹצִין הַצִּבּוּר לְמֹחל עַל כְּבוֹדָם יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים,** עַיֵּן בְּט"ז סִימָן נ"ג וּבְפְרִי חָדָשׁ שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (מ) לִבּוּשׁ וְאֶלְיָה רַבָּה (סק"ד) וּמַשֶּׂה יְהוּדָה (סק"ח) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סל"א):

א (ע) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נ)** אַף שֶׁבְּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק"א) מְצַדֵּד שֶׁלֹּא לוֹמַר, בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ז סל"ח) מַסִּיק שֶׁיֵּאָמְרוּ עַיֵּן שָׁם בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים (ס"ק כח): **(ג)** אֲחֵרוֹנִים: **(ד)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א) לְרַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם): **(ס) וּלְאַפּוּקֵי אִם עֲדַיִן לֹא הִתְחִילוּ הַבְּרָכוֹת אַף שֶׁקָּרָא בַּתּוֹרָה לְמַפְטִיר וּבֵרַךְ לְאַחֲרָיו בְּלֹא בְּרָכָה** [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם)]: **ב (ו)** גְּמָרָא (גיטין ס.), וְהֵינוּ שֶׁלֹּא יֵאָמְרוּ שֶׁאֵין לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה שְׁלֵמָה וְזֶה גְּנַאי לָהֶם [לְבוּשׁ]: **(ז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ס)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (עיין שער ז סל"ח): **(ט)** מְמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּפְרִי מְגַדִּים: **ג (י)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מְבָרְכִין (ד) עָלָיו: **ד** (יג) * **אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה** (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה, מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה** (ה) **אֲחֶרֶת**

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ד) עָלָיו. וְקַאֵי אַפְּעִיף ב׳ אִם כָּתוּב כָּל חֲמֵשׁ לְבַדּוֹ: **ד (ה) אֲחֶרֶת.** הַב״ח (ס״ב) כָּתַב דְּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵינוֹ נָכוֹן, וְהַמִּנְהָג הוּא שֶׁאִם עָדַיִן לֹא קָרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים קוֹרֵא הַטָּעוּת עַל פֶּה עַד שֶׁיִּקְרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים וּמְבָרְךְ לְאַחֲרָיוֹ, וְאִם הוּא פָּחוֹת מִשִּׁשָּׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה גּוֹמֵר הַפָּרָשָׁה, וְאִם כְּבָר קָרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים וְנִשְׁאַר שִׁשָּׁה פְּסוּקִים עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה פּוֹסְקִים שָׁם וּמְבָרְךְ לְאַחֲרָיוֹ וּמַשְׁלִימִין הַמִּנְיָן בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר, וְכָךְ נָהֲגוּ גְּדוֹלֵי עוֹלָם שֶׁלְּפָנֵינוּ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַמַּגֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ד * אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יג) שֶׁהֶעֱרַכְנוּ אֶת שִׁלְשֶׁת הַשִּׁיטוֹת, הַיְינוּ דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהִיא דַּעַת מַהַרַ״י בֵּי רַב (הוא״ד בב״י ד״ה וכתב הר״ן) וְדַעַת הַמַּרְדְּכִי (מגילה פ״ב סי׳ תשצג ותשצד) וְהַכְרַעַת הָרַמ״א בֵּינֵיהֶם, וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁמְּצַדֵּד לְהוֹרוֹת כְּהַב״ח (ס״ב) שֶׁתָּפַס בִּשִׁיטַת הַמַּרְדְּכִי [מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה לוֹ עִקַּר לְדִינָא דְּכִשֶׁיּוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת יְבָרֵךְ עָלֶיהָ, וּמִפֵּילָא כְּשֶׁיִּגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁם יֵשׁ חֲשַׁשׁ בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה דְּשָׁמְעָא הֶלְכָה דְּיוֹצְאִין יְדֵי קְרִיאָה גַּם בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה וּמִפֵּילָא הָיָה אָז הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה כְּתִקּוּנָהּ וְהוּא עַתָּה בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה כְּשֶׁיְּבָרֵךְ שֵׁנִית עַל אוֹתָן הַפְּסוּקִים עַצְמָן, אַף שִׁיטָתוֹ גַּם כֵּן מַקְשֶׁה מֵאד דִּכְשֶׁלְּמָא הַמַּרְדְּכִי גּוּפֵיהּ סוֹבֵר לְדִינָא דְּיוֹצְאִין בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה כְּדִמּוּכָח שָׁם בִּדְבָרָיו דְּלֹא הָוֵי כְּהּ כִּי אִם מִטַּעַם דְּדְּבָרִים שֶׁכְּתָבָם אָסוּר לוֹמַר בְּעַל פֶּה אֲבָל לֹא מִטַּעַם דְּפְסוּלָה הִיא וְעַל כֵּן הוּא מַתִּיר לִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁם, אֲבָל אֲנַן דְּמַחְמִירִין שֶׁלֹּא לִקְרוֹת לְכַתְּחִלָּה אַף בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָנוּ סֵפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה מִשּׁוּם דְּרֹב הַפְּסוּקִים סוֹבְרִין דְּאֵין יוֹצְאִין בָּזֶה יְדֵי קְרִיאָה אִם כֵּן אֵיךְ נַתִּיר לְכַתְּחִלָּה לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא לְדִידְהוּ וַדַּאי בְּרָכָה לְבַטָּלָה מִשּׁוּם גִּרְם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אַחַר כָּךְ, וּמְצָאתִי שֶׁכָּתַב הַקְּשֶׁה לְעַיֵּן זוֹ הַגָּאוֹן מַהַרַ״ז מַרְגָּלִיּוֹת בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים שֶׁלּוֹ (פתח שער ה). וְהִנֵּה דַּעַת הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ גַּם כֵּן כְּהַמַּרְדְּכִי בָּזֶה, דְּכִשֶׁיִּקַּח סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת יְבָרֵךְ עָלֶיהָ וּרְאָיָה עַל זֶה מֵהֵיכָא דְּפָרַק בָּא לוֹ שֶׁהוּבְּאָה בְּמַרְדְּכִי וְעַל זֶה כָּתַב שֶׁעַל רְאָיָה זוֹ אֵין לְהָשִׁיב, אֲבָל בְּצַעַר דִּינָא דְּמַרְדְּכִי שֶׁסּוֹבֵר דְּיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ אַחַר כָּךְ בְּוַדַּאי לֹא סְבִירָא לְהּ כְּוָתָהּ דְּהָא הוּא סָבַר דְּעִקַּר כְּהַפּוֹסְקִים דְּאֵין יוֹצְאִין יְדֵי קְרִיאָה אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה וְצָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה וּמִפֵּילָא כְּשֶׁיְּבָרֵךְ שָׁם אֵין כָּאן בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה דְּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁבַּרַךְ מִקֹּדֶם כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ דְּמִיא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּתְשׁוּבַת הָרַא״ש (כלל ג סי׳ ח). וְהִנֵּה אַף שֶׁבַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיָה הַמִּנְהָג בְּכָפָּה מְקוֹמוֹת לַחֲזֹר לְרֹאשׁ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַתַּשְׁבֵּ״ץ (ח״ג סי׳ ל) וּכְדַעַת הַגְּרַ״א, מִכָּל מָקוֹם עַתָּה לְפִי מַה שֶּׁנִּתְפַּשְׁטוּ סִפְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁבְּכָל הַמְּקוֹמוֹת נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג כְּהוֹרָאַת מַהַרַ״י בֵּי רַב שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ הַסֵּדֶר דְּבְדִיעֲבַד מַה שֶּׁכָּבָר קָרְאוּ אָנוּ סוֹמְכִין עַל קָצָת פּוֹסְקִים הַמַּקִּלִּין, אֲבָל אִם הוּא עוֹסֵק עַדַיִן בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וְנִמְצָא טָעוּת יֵשׁ בָּזֶה דֵּעוֹת חֲלוּקִין וּמְקוֹמוֹת חֲלוּקִין בַּמִּנְהָג, יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג רַק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְהַכְרַעַת הָרַמ״א וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רע״ט (סק״ב), וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג כְּהַמַּרְדְּכִי וּכְמוֹ שֶׁהוּבָא בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (שם), וּבָאֶמְצַע בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג קָשֶׁה מְאֹד לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג דְּכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ וִיכוֹלִין אָנוּ לִקְרוֹת עֲלֵיהֶם 'וְעָמַדְתָּ כָּלָם צַדִּיקִים' וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (בפתחי שערים שם), אַף בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כָּאן עֲדַיִן מִנְהָג קָבוּעַ מַשְׁמַע מֵהַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּיֵשׁ לִנְהֹג כְּהַמַּרְדְּכִי וְכֵן הָעֶתִּיקוּ הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לא סל״ג) וְהַבַּרְךְ הַחַיִּים (דין אם נמצא טעות ס״א) [וְדִבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם מֻקְשֶׁה מְאֹד שֶׁכָּתַב בְּסִימָן ל״ג אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכְּרִיעוּ הָאַחֲרוֹנִים (עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן קמ״ג (סק״ד) וּבָאוּר הַגְּרַ״א) דְּבִמְקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג קָבוּעַ אִם נִמְצָא טָעוּת בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה אֲפִלּוּ לֹא קָרָא עֲדַיִן שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים יִקְרָא הַטָּעוּת בְּעַל פֶּה וְיַשְׁלִים שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים וִיבָרֵךְ בְּאַחֲרוֹנָה וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶעְתִּיק כָּל דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם, וְהִנֵּה מַה שֶּׁצִּיֵּן עַל זֶה לְעֵיל בְּבָאוּר הַגְּרַ״א מִשְּׁמַע דְּלִפְסִיק תֵּפֶס שִׁיטָה זוֹ מִשּׁוּם דְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם וְהַגְּרַ״א סוֹבְרִין כֵּן, וּבָאֱמֶת אֵין הַגְּרַ״א סוֹבֵר כֵּן דְּיִבָּרֵךְ לְאַחֲרָיו וְהֵיא בְּרָכָה לְבַטָּלָה לְדִידֵהּ, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁעַל רְאִיַּת הַמַּרְדְּכִי אֵין לְהָשִׁיב הוּא רַק דְּיִכְטָרֵךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁמּוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אָפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה, יִגְמֹר הַקְּרִיאָה בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה]. וְהָרַמ״א בְּהַגָּ״ה עָשָׂה (יג) כְּעֵין הַכְרָעָה בֵּינֵיהֶם, וְהוּא, דְּאִם לֹא קָרָא עֲדַיִן רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, (יד) אוֹ אֲפִלּוּ קָרָא שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים אַף שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, כְּגוֹן שֶׁהוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, לֹא יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, אֶלָּא יוֹצִיא אַחֶרֶת וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁמָּה וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וּכְדַעַת הַמַּחַבֵּר, אֲבָל אִם כְּבָר קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, דַּעְתּוֹ כְּהַמַּרְדְּכִי דִּיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת. וַעֲתָה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּפֶרֶט: (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה.** פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן רַק מִקְצָת הָעוֹלִין, דִּבְנִשְׁלַם סֵדֶר הַפָּרָשָׁה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַטָּעוּת אֵין מוֹצִיאִין אַחֶרֶת, (טו) דִּבְדִיעֲבַד סָמְכִינַן אִפְּסוּקִים דְּמַכְשִׁירִין קְרִיאָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה. וּמַיְרֵי הַמְחַבֵּר דְּנִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי, וּלְכָךְ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר קָרְאוּ עוֹלִין לְמִנְיַן שִׁבְעָה וְאַף הָאַחֲרוֹן, דְּהָוֵי דִּיעֲבַד גָּמוּר:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ד (יג) אִם נִמְצָא טָעוּת וְכוּ׳. כְּדֵי לְהָבִין אֶת דִּבְרֵי זֶה הַסָּעִיף אַקְדִּים לָזֶה הַקְּדָמָה קְצָרָה, וְהוּא. דְּהִנֵּה דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁחָסֵר תֵּבָה אַחַת אוֹ אוֹת אַחַת אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ טָעוּת, פְּסוּלָה לִקְרוֹת בָּהּ, וּלְדִידְהוּ אִם נִמְצָא בָּהּ טָעוּת אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁכְּבָר קָרְאוּ שִׁבְעָה קְרוּאִים, צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר וּלְבָרֵךְ עָלֶיהָ, דְּאוֹתָהּ קְרִיאָה רִאשׁוֹנָה כְּמַאן דְּלֵיתָא דַּמְיָא. וְדַעַת מִקְצָת פּוֹסְקִים, דַּאֲפִלּוּ חָסֵר כַּמָּה פְּסוּקִים וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּמְצָא בָּהּ טָעוּת בְּעָלְמָא, אַף דְּלֹא נִקְרֵאת סֵפֶר תּוֹרָה לְעִנְיַן שֶׁיִּקְנִים בָּהּ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, מִכָּל מָקוֹם מַתָּר לִקְרוֹת בָּהּ אִם אֵין לוֹ אַחֶרֶת. וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ג׳ סָתַם דְּלִכַתְּחִלָּה אֵין לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה לְבָרֵךְ עָלֶיהָ אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לוֹ אַחֶרֶת, אַחֲרֵי דְּרֹב הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּאָסוּר, אַף אִם נִמְצָא הַטָּעוּת אַחַר שֶׁכְּבָר קָרְאוּ הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְהַקֵּל בְּדִיעֲבַד סָמְכִינַן עַל דַּעַת קְצָת פּוֹסְקִים הַנַּ״ל (יפ״ת) שֶׁמַּכְשִׁירִין לִקְרוֹת בָּהּ, וְעָלְתָה לָהֶם הַקְּרִיאָה וְאֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת, וְהִסְכִּימוּ עִמּוֹ הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה. וְהוּא הַדִּין אִם נִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי וַעֲדַיִן לֹא הִשְׁלִימוּ הַשִּׁבְעָה קְרוּאִים, לְעִנְיַן מַה שֶּׁכְּבָר קָרְאוּ סוֹמְכִין עַל דַּעַת הַמְקִלִּין הַנַּ״ל שֶׁיָּצְאוּ בְּדִיעֲבַד, אַף לִקְרוֹת בָּהּ עוֹד אָסוּר, וּמוֹצִיאִין אַחֶרֶת וּמַתְחִילִין מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ הַקְּרִיאָה וּמַשְׁלִימִין הַקְּרוּאִים עִם אוֹתָם הָרִאשׁוֹנִים שֶׁקָּרְאוּ בַּמַּטְעִיּוֹת, וְהַיְינוּ דְּגַם הֵם מִצְטָרְפִין לְהַשִּׁבְעָה קְרוּאִים כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּדִיעֲבַד וְכַנַּ״ל, [וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְרְאוּ שִׁבְעָה קְרוּאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהוֹצִיאוּ]. וְכָל זֶה אִם כְּבָר בֵּרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בְּפָסוּלָה, אֲבָל אִם בְּאֶמְצַע קְרִיאָתוֹ מְצָאוּ טָעוּת, אֲפִלּוּ כְּבָר קָרְאוּ הַרְבֵּה פְּסוּקִים [וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים], (יג) וְגַם אֲפִלּוּ גָּמַר קְרִיאָתוֹ לְגַמְרֵי, כָּל שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עֲדַיִן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה אֵין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה, דְּזֶה הוּא לְכַתְּחִלָּה, אֶלָּא יוֹצִיאוּ אַחֶרֶת וְיִקְרְאוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וִיבָרֵךְ שָׁם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה לְבַד, זֶהוּ שִׁיטַת מַהַרַ״י בֵּי רַב שֶׁהֶעְתִּיקוּ הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף זֶה. וְדַעַת הַמַּרְדְּכִי (מגילה פ״ב סי׳ תשצג ותשצד), שֶׁאִם כְּבָר קָרְאוּ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְאָפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, שֶׁאִם נִשְׁאֲרוּ שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, פּוֹסְקִים שָׁם וּמְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וּמוֹצִיאִין אַחֶרֶת לַעֲלוֹת שָׁמָּה יֶתֶר הַקְּרוּאִים. וְאִם עֲדַיִן לֹא קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, אוֹ שֶׁקָּרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אֶלָּא שֶׁנִּשְׁאַר רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, יִקְרָא הַטָּעוּת בְּעַל פֶּה וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ בַּפְּסוּלָה, וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת, [וְכֵן אִם הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכַיּוֹצֵא, שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁלִים הַפָּרָשָׁה לְחוֹבַת הַיּוֹם וְאֵין לְהוֹסִיף עַל הַקְּרוּאִים, וְאִם כֵּן כְּשֶׁהַטָּעוּת בִּקְרִיאַת הָרְבִיעִי אִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, שֶׁאִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לְהוֹסִיף עַל מִנְיַן הַקְּרוּאִים, וְכֵיוָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה, יִגְמֹר הַקְּרִיאָה בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה]. וְהָרַמ״א בְּהַגָּ״ה עָשָׂה (יג) כְּעֵין הַכְרָעָה בֵּינֵיהֶם, וְהוּא, דְּאִם לֹא קָרָא עֲדַיִן רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, (יד) אוֹ אֲפִלּוּ קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אַף שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, כְּגוֹן שֶׁהוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, לֹא יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, אֶלָּא יוֹצִיא אַחֶרֶת וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁמָּה וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וּכְדַעַת הַמְחַבֵּר, אֲבָל אִם כְּבָר קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, דַּעְתּוֹ כְּהַמַּרְדְּכִי דִּיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת. וַעֲתָה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּפֶרֶט: (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה.** פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן רַק מִקְצָת הָעוֹלִין, דִּבְנִשְׁלַם סֵדֶר הַפָּרָשָׁה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַטָּעוּת אֵין מוֹצִיאִין אַחֶרֶת, (טו) דִּבְדִיעֲבַד סָמְכִינַן אִפְּסוּקִים דְּמַכְשִׁירִין קְרִיאָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה. וּמַיְרֵי הַמְחַבֵּר דְּנִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי, וּלְכָךְ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר קָרְאוּ עוֹלִין לְמִנְיַן שִׁבְעָה וְאַף הָאַחֲרוֹן, דְּהָוֵי דִּיעֲבַד גָּמוּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יפ״ת) וְאַף דְּהָם מֵירוּ דְּוָקָא אִם אֵין לוֹ אַחֶרֶת, כָּאן שֶׁהוּא בְּדִיעֲבַד שֶׁכְּבָר קָרְאוּ, לְהָא דַּמְיָא: **(יג)** לְבוּשֵׁי שְׁרָד: **(יג)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (פתחי שערים פתח שער ה): **(יד)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ה) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם) וּמַגֵּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״י): **(טו)** אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah